

Handläggningstider inom barn- och ungdomsvården

Landskrona stad

2025

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Landskrona stad genomfört en granskning av handläggningstider inom barn- och ungdomsvården. Granskningens syfte är att bedöma om individ- och familjenämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggning av inkomna orosanmälningar och utredningar, med fokus på handläggningstider.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att individ- och familjenämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig handläggning av inkomna orosanmälningar och utredningar, med fokus på handläggningstider.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Säkerställer individ- och familjenämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?	Ja	
Säkerställer individ- och familjenämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?	Delvis	
Säkerställer individ- och familjenämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?	Delvis	
Säkerställer individ- och familjenämnden att det fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?	Nej	
a) Är beslut om förlängning av utredningstid fattade av behörig beslutsfattare?		
Säkerställer individ- och familjenämnden en tillfredsställande rapportering av handläggningstider avseende ärenden som rör barn och unga?	Delvis	

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning ges följande rekommendationer till individ- och familjenämnden:

- Att analysera orsakerna till att vissa förhandsbedömningar pågår längre än 14 dagar, i syfte att ta reda på om avvikelserna utgörs av skäl som nämnden kan åtgärda
- Att säkerställa att beslut om förlängning av utredningstid sker i enlighet med nämndens delegationsordning
- Inom ramen för punkten *Systemuppföljning av individärenden* överväga att även följa upp handläggningstid för skydds-/förhandsbedömningar

Innehållsförteckning

Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	5
Metod	5
Organisation	7
Granskningsresultat	9
Skyddsbedömning	9
Iakttagelser	9
Bedömning	10
Beslut om att inleda/inte inleda utredning	10
Iakttagelser	11
Bedömning	13
Utredningstider	13
Iakttagelser	13
Bedömning	15
Beslut om förlängning av utredningstid	16
Iakttagelser	16
Bedömning	17
Rapportering till nämnden	17
Iakttagelser	17
Bedömning	18
Samlad bedömning	20
Rekommendationer	20
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	21

Inledning

Bakgrund

Många kommuner upplever att antalet orosanmälningar som inkommer till socialtjänsten ökat kraftigt under de senaste åren. För de barn/ungdom och vårdnadshavare som berörs av orosanmälan är det väsentligt att processen inte drar ut på tiden. I socialtjänstlagen klargörs de krav och tidsramar som gäller för handläggning av ärenden som rör barn och unga, som exempelvis vad som gäller när en orosanmälan inkommer.

När en orosanmälan inkommer till socialtjänsten ska nämnden genast ta ställning till om barnet är i behov av omedelbart skydd. Det är därutöver även lagstadgat vilka tidsintervall som gäller för hur lång tid som får fortgå innan beslut fattas om huruvida utredning ska inledas eller inte samt hur lång tid utredningen får ta. En utredning ska (om det inte föreligger särskilda skäl) vara avslutad inom fyra månader.

I nämndens ansvar ligger att säkerställa att verksamheten bedrivs utifrån gällande lagar och regler samt att det finns en god intern kontroll. Det är ur den aspekten väsentligt att nämnden har kontroll på verksamhetens handläggningstider.

Långa handläggningstider för exempelvis en utredning som rör barn och unga medför risker i form av exempelvis rättsosäkerhet för barnet/ungdomen samt en försämrad arbetsmiljö för socialsekreterare, då detta innebär att ett större antal ärenden handläggs parallellt.

I kommun- och regiondatabasen Kolada finns vissa nyckeltal rörande utredningstider (antalet dagar från påbörjad till avslutad utredning). År 2023 uppgick Landskrona stads medelvärde till 101 dagar. I jämförelsegruppen *liknande kommuner*, IFO¹ var motsvarande siffra 95 dagar.

Utifrån genomförd riskanalys har revisorerna i Landskrona stad kommun beslutat att genomföra en granskning inom ovan rubricerat område.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om individ- och familjenämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggning av inkomna orosanmälningar och utredningar, med fokus på handläggningstider.

Revisionsfrågor:

1. Säkerställer individ- och familjenämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?

¹ Liknande kommuner IFO år 2023: Hässleholm, Ludvika, Motala, Nyköping, Ronneby, Sigtuna samt Trollhättan

2. Säkerställer individ- och familjenämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?
3. Säkerställer individ- och familjenämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser²?
4. Säkerställer individ- och familjenämnden att det fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?
 - a. Är beslut om förlängning av utredningstid fattade av behörig beslutsfattare?
5. Säkerställer individ- och familjenämnden en tillfredsställande rapportering av handläggningstider avseende ärenden som rör barn och unga?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

Granskningen genomförs huvudsakligen utifrån följande revisionskriterier:

- Socialtjänstlagen (2001:453)³:
 - 11 kap. 1 §
 - 11 kap. 1 a §
 - 11 kap. 2 §
- Kommunallagen:
 - 6 kap. 6 §
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5)

Avgränsning

Granskningen avgränsas till ovanstående revisionsfrågor och omfattar inte rättssäkerheten i andra avseenden. Granskningsobjekt är individ- och familjenämnden.

Metod

- Genomgång av individ- och familjenämndens protokoll under år 2024 till och med april 2025.
- Granskning av delegationsordning, eventuella rutiner/riktlinjer med bäring på revisionsfrågorna, dokumenterade uppföljningar avseende handläggningstider etc.

² I granskningen har utredningar slutförda senast på fyramånadersdagen från det att de inletts räknats som slutförda inom lagstadgad tid.

³ En ny socialtjänstlag gäller från och med 2025-07-01. Denna granskning har genomförts under våren 2025 och är främst baserad på handläggning som genomförts tidigare än tidpunkten för den nya lagens införande. Vi har i denna granskning därför utgått från den lagstiftning och de paragrafer som gäller till och med 2024-06-30.

- Insamling och sammanställning avseende förhandsbedömningar, där aktualisering⁴ skett mellan 2024-03-01 och 2025-02-28. För att kontrollera om förhandsbedömning skett inom 14 dagar har vi, utöver datum för aktualisering, även tagit del av datum för beslut om att inleda/inte inleda utredning.
- Insamling och sammanställning av verksamhetsstatistik avseende utredningar inledda mellan 2023-11-01 och 2024-10-31. Det innebär att utredningar från ett helt år omfattats av urvalet och att samtliga utredningar som granskats borde varit avslutade såvida beslut om förlängning av utredningstid inte finns. Insamling och sammanställning har även skett av beslut avseende förlängning av utredningstid.
- Aktgranskning:
Inkomna orosanmälningar har granskats med avseende på dokumentation av skyddsbedömning. Urvalet har utgjorts av de tio senaste anmälningarna som inkommit till förvaltningen räknat från 2025-02-28 och bakåt.
- Intervju med chef, tidigare chef med ansvar för hantering av inkomna orosanmälningar/genomförande av utredningar samt socialsekreterare med utökat ansvar.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwCs interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

⁴ En aktualisering innebär att nämnden får kännedom om en omständighet som kan föranleda en åtgärd. Det kan ske på olika sätt; genom ansökan, orosanmälan eller att socialtjänsten får information på annat sätt

Organisation

I Landskrona stad ansvarar individ- och familjenämnden för bland annat myndighetsutövning enligt socialtjänstlagen. Alla nya ärenden inkommer via den så kallade mottagningen, som hanterar inkomna anmälningar och ansökningar. Mottagningen ansvarar bland annat för förhandsbedömningar och fullföljer även vissa utredningar. Ärenden som inkommer utanför kontorstid hanteras av socialjouren.

Anmälningar som inkommer i redan pågående ärenden, eller ärenden som avslutats för mindre än tre månader sedan, hanteras av enheten för utredning barn och unga. Inom enheten för utredning barn och unga finns tre team. Ett fjärde team finns i en annan enhet som följer upp beviljade insatser. Det är cirka sex handläggare i varje team och enheten har totalt två så kallade socialsekreterare med utökat ansvar. Socialsekreterare med utökat ansvar har en arbetsledande roll i arbetet med handläggning av ärenden som rör barn och unga.

I socialtjänstlagen finns bestämmelser om att det för utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. I 3 kap 3a § regleras att nämnden ska använda handläggare som har avlagt svensk socionomexamen eller annan relevant examen på minst grundnivå i högskolan för utförande av sådana uppgifter inom socialtjänsten rörande barn och unga som innefattar:

- bedömning av om utredning ska inledas,
- utredning och bedömning av behovet av insatser eller andra åtgärder, eller
- uppföljning av beslutade insatser

I Socialstyrelsens *Öppna jämförelser* finns nyckeltal rörande kompetenskraven. I nedanstående tabell framgår hur stor andel av handläggarna i Landskrona stad som genomgått socionomutbildning och som har minst ett, tre respektive fem års erfarenhet av barnutredningar.⁵ Som framgår av statistiken nedan har andelen inom respektive kategori ökat mellan åren 2022 och 2024. Vi noterar att nämnden 2024 har följt upp detta inom ramen för sin intern kontroll (2024-11-14 § 97). I intervju framhävs att verksamheten har haft utmaningar med kompetensförsörjningen under tidigare år, men upplever att verksamheten har det bra nu.

Tabell 1. Andel handläggare i Landskrona stad med socionomutbildning och ett, tre respektive fem års erfarenhet av barnutredningar. Respektive rad ska läsas fristående från varandra. (Källa: Öppna jämförelser)

⁵ I Socialstyrelsens analysstöd beskrivs att "indikatorn bidrar till att indikera om det finns en struktur (förutsättningar) som möjliggör en kunskapsbaserad och säker myndighetsutövning inom den sociala barn- och ungdomsvården. Handläggare med socionomutbildning och erfarenhet av barnutredningar är förutsättningar för en kunskapsbaserad och säker myndighetsutövning."

	2022	2023	2024
Handläggare med socionomutbildning och minst ett års erfarenhet av barnutredningar	79,4	57,7	74,3
Handläggare med socionomutbildning och minst tre års erfarenhet av barnutredningar	73,2	42,3	46,8
Handläggare med socionomutbildning och minst fem års erfarenhet av barnutredningar	48,5	30,8	37,6

Granskningsresultat

Skyddsbedömning

Revisionsfråga 1: Säkerställer individ- och familjenämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?

Socialstyrelsen uttrycker i sin handbok *Utreda barn och unga* att barnets/den unges behov av skydd eller stöd kan behöva övervägas vid flera tillfällen under pågående utredning. I socialtjänstlagens 11 kap. 1 a § regleras dock att nämnden, vid inkommen anmälan, genast ska göra en bedömning av om barnet eller den unge är i behov av omedelbart skydd. Detta brukar kallas för skyddsbedömning. Skyddsbedömningen ska dokumenteras.

I Socialstyrelsens *föreskrifter och allmänna råd om dokumentation i verksamhet som bedrivs med stöd av SoL, LVU, LVM och LSS (SOSFS 2014:5)* framgår att den dokumenterade skyddsbedömningen ska innehålla följande uppgifter:

- vilken bedömning som har gjorts av barnets eller den unges behov av omedelbart skydd
- vilka faktiska omständigheter och händelser av betydelse som ligger till grund för nämndens bedömning
- när bedömningen har gjorts, och
- namn och befattning eller titel på den som har gjort bedömningen.

Regeringen uttalar i förarbetena till socialtjänstlagen att det tydligt ska framgå hur socialtjänsten kommit fram till vilket behov av skydd ett barn har, och att nämnden därför behöver ta fram rutiner så att detta kan gå smidigt.

Iakttagelser

I individ- och familjeförvaltningens rutin för mottagningen⁶ framgår att mottagningen ska vara bemannad till klockan 17.00 varje dag. Respektive team har också bemanning för att kunna hantera akuta frågor i pågående ärenden. När ett ärende aktualiseras ska en skyddsbedömning göras samma dag som anmälan kommer in. Bedömningen och motiveringen till bedömningen ska dokumenteras i den så kallade förhandsbedömningen (se mer i nästkommande kapitel). I rutinen framgår att skyddsbedömningen i undantagsfall kan dokumenteras för hand på ett löst papper som fästs på anmälan. Detta gäller endast om anmälan inkommer i väldigt nära anslutning till klockan 17.00. Samma krav gäller på innehållet i skyddsbedömningen; den ska motiveras och skrivas under med namn och befattning av den som gjort bedömningen. Den handskrivna skyddsbedömningen ska genast dagen efter dokumenteras i verksamhetssystemet. I redan pågående ärenden, eller när det gått mindre än tre månader sedan ärendet

⁶ Beslutad av enhetschef 2023-09-20

avslutades, är det handläggare i berört team som är ansvarig för att göra skyddsbedömningen.

Intervjuade ger uttryck för en god efterlevnad till aktuella bestämmelser gällande skyddsbedömningar. Enligt uppgift i granskningen följer processen en fastställd arbetsgång och dokumenteras i verksamhetssystemet. Två handläggare inom mottagningen har "jour" varje dag, vilket bland annat innebär att de har utrymme för att bland annat genomföra skyddsbedömningar. En skyddsbedömning som behöver göras utanför kontorstid genomförs av socialjouren. Enligt intervjuade har socialjouren läsbehörighet men inte skrivbehörighet i Landskrona stads verksamhetssystem, varför underlaget överlämnas till ordinarie verksamhet för att införande in i systemet.

Aktgranskning

Vi har inom ramen för granskningen genomfört en aktgranskning avseende dokumentation av skyddsbedömningar. Urvalet bestod av de tio senast inkomna anmälningarna räknat från 2025-02-28 och bakåt. De tio granskade ärendena inkom till förvaltningen under perioden 2025-02-03 till och med 2025-02-26.

I början av detta kapitel listas vilka uppgifter en skyddsbedömning ska innehålla. Utifrån den aktgranskning som vi genomfört är vår uppfattning att de granskade ärendena huvudsakligen innehåller dessa uppgifter.

En av de tio kontrollerade orosanmälningarna har inneburit behov av omedelbart skydd från nämndens håll. Vi noterar att totalt tre kontrollerade orosanmälningar tillförts redan pågående utredning/insats.

Bedömning

Säkerställer individ- och familjenämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?

Ja.

Regeringen uttalar i förarbetena till socialtjänstlagen att socialnämnden behöver ta fram rutiner rörande skyddsbedömningar. Genomförd granskning visar att det finns dokumenterade rutiner som stöd i arbetet med genomförande av skyddsbedömningar, som syftar till att säkerställa att dokumentation sker i enlighet med gällande krav.

I den aktgranskning som vi genomfört framgår att skyddsbedömning huvudsakligen genomförts och dokumenterats i enlighet med aktuella bestämmelser.

Vår aktgranskning är avgränsad till tio ärenden vilket gör att det inte med säkerhet går att uttala att resultatet är representativt för verksamheten totalt, men det ger en indikation i ljuset av aktuella bestämmelser på området.

Beslut om att inleda/inte inleda utredning

Revisionsfråga 2: Säkerställer individ- och familjenämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?

I 11 kap. 1 a § socialtjänstlagen anges att beslut om att inleda eller inte inleda utredning ska, om det inte finns synnerliga skäl, fattas inom 14 dagar efter det att anmälan inkommit. Ett sådant beslut behöver dock inte fattas om det redan pågår en utredning om det barn som anmälan avser. Processen från inkommen orosanmälan fram till beslut om att inleda/inte inleda utredning kallas förhandsbedömning.

lakttagelser

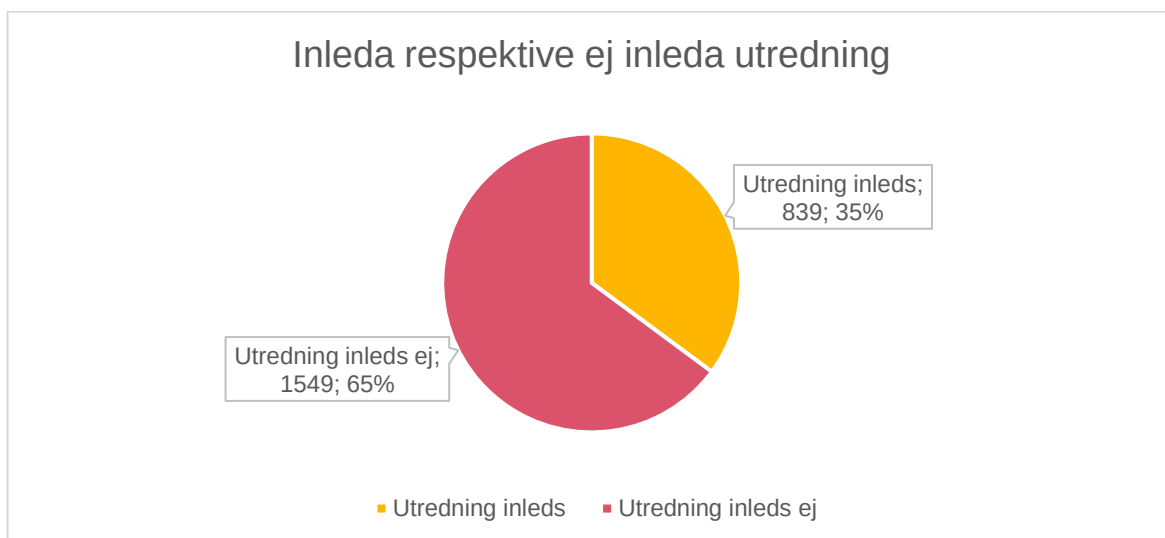
I individ- och familjenämndens delegationsordning (senast reviderad 2025-02-27 § 20) regleras vem som är delegat för vilken typ av frågor. I Landskrona stad har socialsekreterare och socialjour delegation att fatta beslut om att inleda utredning enligt 11 kap 1 § SoL. Socialsekreterare med utökat ansvar har delegation på att besluta om att en utredning inte ska inledas.

Det finns dokumenterade rutiner för förhandsbedömning. I mottagningens rutindokument framgår bland annat att det vid en förhandsbedömning är lämpligt att träffa den enskilde (och om anmälan rör ett barn, både barnet och vårdnadshavarna) om det inte är direkt olämpligt. I vissa fall kan även anmälaren medverka. I rutindokumentet *Utredning och uppföljning barn och unga*⁷, som bland annat gäller för enheten för utredning barn och unga, framgår att ansökningar och anmälningar tas emot och aktualiseras av mottagningen. Mottagningen hanterar skydds- och förhandsbedömningar i ärenden som inte har en pågående utredning eller insats, eller om det har gått längre tid än tre månader sedan denna avslutats.

Vi har inom ramen för granskningen erhållit statistik över samtliga aktualiseringar för perioden 2024-03-01 till och med 2025-02-28. Av totalt 3128 aktualiseringar har 18 knutits till pågående insats och 717 till pågående utredning. Två ärenden är i erhållen statistik markerade som obehandlade. Enligt verksamhetsföreträdare beror detta på IT-/handläggarmisstag och räknas därmed bort. Utifrån resterande 2388 aktualiseringar har 839 beslut om **att** inleda utredning fattats och 1549 besluts om **att inte** inleda utredning fattats. Detta illustreras i nedanstående diagram.

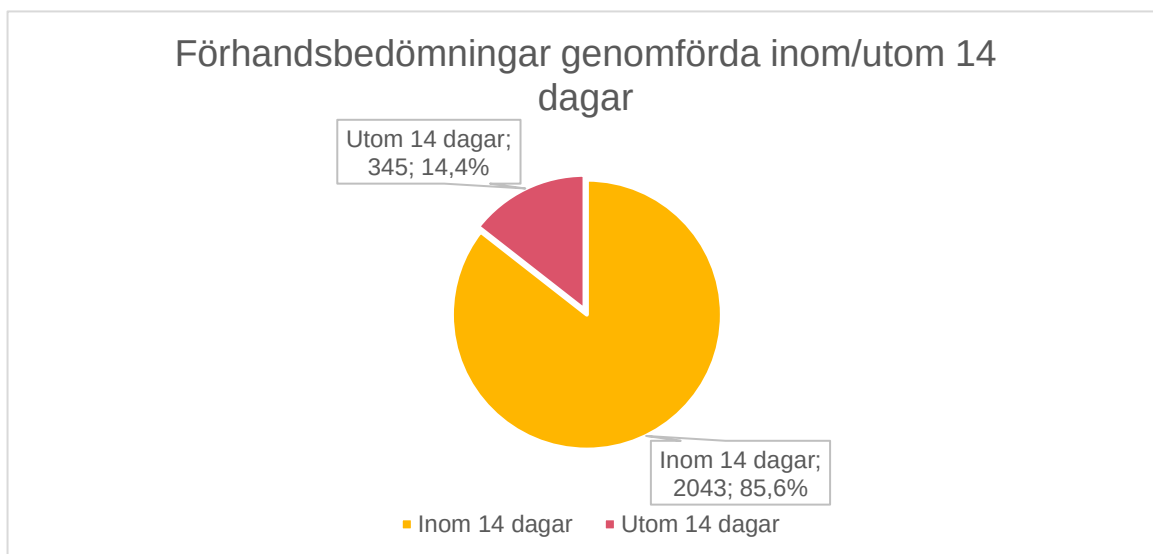
Diagram 1. Antalet och andelen aktualiseringar som lett till att utredning inletts eller inte, perioden 2024-03-01 till och med 2025-02-28.

⁷ Beslutat av enhetschef 2025-01-23

Nedanstående diagram visar att 2043 stycken (85,6 %) av alla förhandsbedömningar under den granskade tidsperioden genomfördes inom lagstadgade 14 dagar. Det betyder att 345 förhandsbedömningar (ca 14,4 %) pågått 15 dagar eller längre.

Diagram 2. Antalet och andelen förhandsbedömningar genomförda inom respektive utom lagstadgad tid, perioden 2024-03-01 till och med 2025-02-28.

Vi noterar att 32 förhandsbedömningar pågick 30 dagar eller längre. De tio förhandsbedömningar som pågick längst avslutades efter 158, 121 (2 st), 94, 90, 82, 77, 68 (2 st) respektive 56 dagar.

I intervjuer ges uttryck för att det tidigare har funnits utmaningar med att leva upp till lagstiftningens krav i handlägningsprocessen. Personalförstärkning beskrivs ha bidragit positivt på området, liksom en nära arbetsledning och tydlig ansvarsfördelning mellan de olika rollerna i verksamheten. Vad gäller förmågan att slutföra förhandsbedömningar inom 14 dagar framhåller intervjuade att det finns vissa utmaningar vad gäller exempelvis i de

ärenden där polis har förundersökningssekretess eller då familjer bokar om tider för samtal.

Bedömning

Säkerställer individ- och familjenämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?

Delvis.

Statistiken visar att beslut om att inleda eller inte inleda utredning i huvudsak fattas inom de lagstadgade 14 dagarna. För den granskade tidsperioden har 2043 av de totalt 2388 besluten fattas inom 14 dagar, vilket motsvarar 85,6 %. Totalt 345 förhandsbedömningar har pågått längre tid än vad lagens krav medger. Med hänsyn tagen till de naturliga och rimliga skäl som kan finnas till att en förhandsbedömning överskrider 14 dagar, exempelvis vad gäller familjers förutsättningar att med kort varsel besöka socialtjänsten, är vår bedömning att en del av utfallet kan anses vara rimligt. Vi vill dock rekommendera nämnden att analysera orsakerna till att vissa förhandsbedömningar pågår längre än 14 dagar, i syfte att ta reda på om avvikelserna utgörs av skäl som nämnden kan åtgärda.

Utredningstider

Revisionsfråga 3: Säkerställer individ- och familjenämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?

Enligt 11 kap. 2 § socialtjänstlagen ska utredningen bedrivas skyndsamt och vara slutförd senast inom fyra månader. Det anges dock att om särskilda skäl finns får nämnden besluta om att förlänga utredningen för viss tid (se mer om detta i nästkommande kapitel). Att en utredning pågår i mer än fyra månader innebär således inte per automatik att kommunen bryter mot lagen, men i de fall som skäl att förlänga utredningstiden föreligger ska beslut om detta fattas. Brister i den egna organisationen som exempelvis en otillräcklig personalstyrka utgör inte tillräckliga skäl för att förlänga utredningstiden.

Frågan om beslut om förlängd utredningstid hanteras i nästkommande kapitel.

Iakttagelser

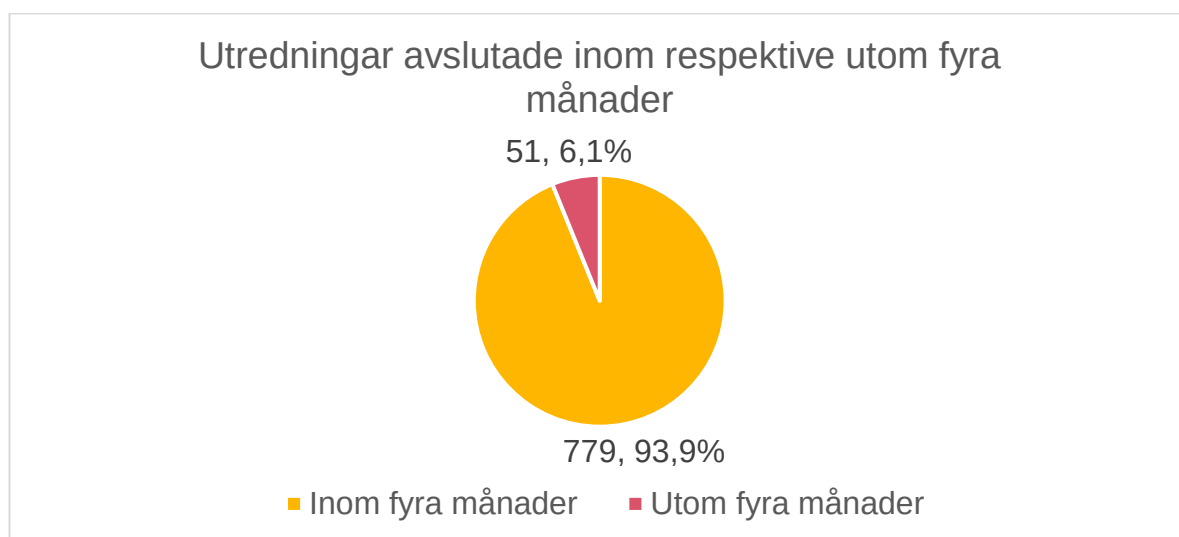
Vi noterar i nämndens kvalitetsrapport 2024⁸ att en uppföljning av genomsnittlig utredningstid för avslutade utredningar gjorts, där utfallet för år 2024 också jämförs med år 2022 och 2023. För år 2024 uppgick den genomsnittliga utredningstiden till 92 dagar. Detta kan jämföras med 115 dagar år 2022 och 100 dagar år 2023. I kvalitetsrapporten framgår att det inte finns någon entydig förklaring till varför utredningstiderna minskat. I sammanhanget nämns bland annat att uppföljningen av pågående insatser flyttats till ett särskilt uppföljningsteam, dit även ett antal tjänster flyttades. Uppdelningen har medfört att de utredande socialsekreterarna kunnat fokusera på utredningsarbetet och har färre pågående ärenden per handläggare. En annan faktor som nämns är att enheten arbetat systematiskt med att koncentrera utredningarna till de frågeställningar som väcks av den

⁸ 2025-04-24 § 42

inkomna orosanmälan. Det innebär att utredningarna blivit mer begränsade i omfattning och därmed kan avslutas snabbare.

Vi har inom ramen för granskningen erhållit statistik över samtliga utredningar som inletts under perioden 2023-11-01 till och med 2024-10-31⁹. Det innebär att samtliga utredningar vid granskningstillfället borde ha varit avslutade, om den lagstadgade utredningstiden hållits. I den data som vi tagit del av från förvaltningen framgår att under denna period inleddes totalt 831 utredningar. Som illustreras i nedanstående diagram har 779 stycken av dessa, dvs. 93,9 %, avslutats inom fyra månader. 51 stycken (6,1 %) överskred den lagstadgade utredningstiden. Vid statistikuttaget var totalt två utredningar ännu ej avslutade, trots att de pågått längre tid än fyra månader. Dessa har inkluderats i nedanstående diagram¹⁰. För totalt fem av de utredningar som omfattas av statistiken finns beslut om förlängning av utredningstiden. Dessa har inkluderats i nedanstående diagram.

Diagram 3. Utredningar avslutade inom/utom fyra månader.

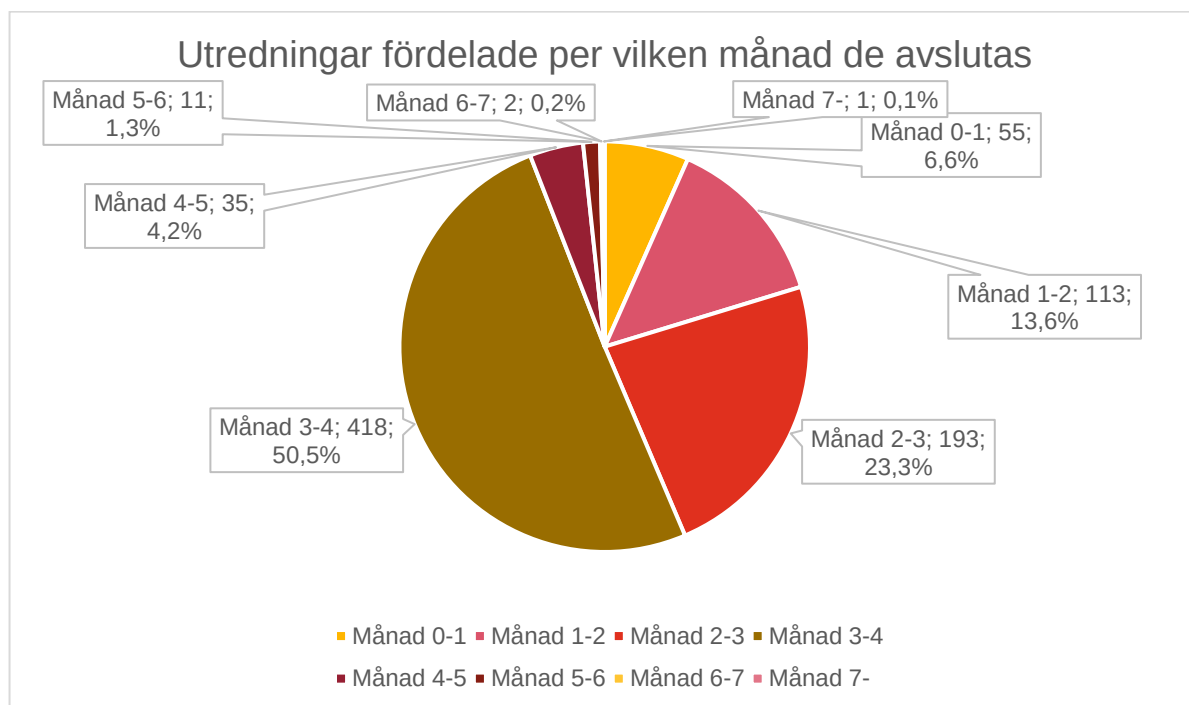

Nedanstående diagram visar alla avslutade utredningar under perioden, fördelade på antal månaders utredningstid. I diagrammet syns både antalet utredningar samt andel i procent, per antal månaders utredningstid. Vi kan utifrån statistiken konstatera att de flesta utredningar har avslutats inom intervallet 3–4 månader (418 st, vilket utgör 50,5 %), dvs. från och med tre månader och en dag till och med fyramånadersdagen från det att utredningen inleddes. Observera att statistiken även innehåller utredningar där beslut om förlängning av utredningstiden förekommit. Se mer om detta i nästkommande kapitel.

Diagram 4. Utredningar fördelade per vilken månad de avslutats

⁹ Observera att det av erhållen statistik inte framgår om utredningarna har sin grund i orosanmälan eller egen ansökan, varför statistiken kan inkludera båda. Lagens krav på att utredningen ska vara slutförd inom fyra månader gäller oavsett grund till att utredningen inleddes

¹⁰ 49 avslutade utredningar som pågått längre än fyra månader + 2 ännu ej avslutade utredningar (som pågått längre än fyra månader) = 51 utredningar

Ovanstående statistik inkluderar inte utredningar som vid tidpunkten för statistikuttaget ännu ej avslutats. Antalet ej avslutade utredningar uppgick vid tillfället till två stycken.

I intervjuer beskrivs att det finns en bra struktur i verksamhetssystemen för att säkerställa att ärenden hanteras inom lagstadgade tidsgränser. I likhet med vad som ges uttryck för i nämndens kvalitetsrapport framhåller även intervjuade att det är positivt att särskilda handläggare arbetar med uppföljning av insatser, så att utredande socialsekreterare kan lägga fullt fokus på just genomförandet av utredningar. Verksamheten genomför även så kallade arbetstygndsmätningar för att säkerställa en jämn arbetsbelastning mellan teamen.

Bedömning

Säkerställer individ- och familjenämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?

Delvis.

Vår bedömning är att en hög grad av utredningarna slutförts inom den lagstadgade tiden om fyra månader, men vissa avvikelser noteras. I ett begränsat antal av de utredningar som pågått längre tid än fyra månader har beslut om förlängning av utredningstiden fattats (se mer i nästkommande kapitel). Avsaknad av beslut om förlängning av utredningstiden tyder på att de överskridit den lagstadgade tidsgränsen av andra anledningar än vad som anses vara särskilda skäl kopplat till ärendet.

Med anledning av det relativt höga utfallet att 93,9 % av utredningarna slutförts inom fyra månader lämnar vi inga särskilda rekommendationer på området.

Beslut om förlängning av utredningstid

Revisionsfråga 4: Säkerställer individ- och familjenämnden att det fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?

-Är beslut om förlängning av utredningstid fattade av behörig beslutsfattare?

Så som framgår i föregående revisionsfråga har nämnden att slutföra en utredning gällande barn och unga inom fyra månader. I 11 kap. 2 § socialtjänstlagen anges dock att om särskilda skäl finns får nämnden besluta att förlänga utredningen för en viss tid. I Socialstyrelsens handbok *Utreda barn och unga* framgår att beslutet om förlängning ska vara avgränsat i tid och att det ej får gälla tills vidare. Vidare framgår av förarbetena till lagen att en förlängning kan bli aktuell till exempel om en barnpsykiatrisk utredning eller polisutredning i ett fall av övergrepp mot barn inte kan slutföras inom den föreskrivna tiden och om dessa handlingar är viktiga för nämndens beslut. Organisatoriska skäl, arbetsanhopning eller bristande resurser för hantering av anmälningar är, enligt förarbetena, inte skäl till förlängd utredningstid.

lakttagelser

I enlighet med individ- och familjenämndens delegationsordning har socialsekreterare med utökat ansvar har delegation att besluta att förlänga utredningstiden upp till två månader. Om längre utredningstid än så är nödvändig, ligger beslutanderätten hos socialutskottet.

I erhållet rutindokument framgår exempel på när förlängningstid om två månader får beslutas och att en utredningsplan ska tas fram tillsammans med sektionschef. Planen ska sedan beslutas av enhetschef. Skulle ett nytt förlängningsbeslut krävas efter dessa två månader, krävs journalanteckning och att ärendet går vidare till socialutskottet. I rutinen listas ett antal anledningar som kan vara aktuella som grund till förlängningsbeslut, som exempelvis att nya anmälningar inkommit som innehåller väsentligen ny information som behöver utredas eller att familjen/barnet håller sig undan och utredningen därför inte kunnat genomföras.

I föregående revisionsfråga redovisades att totalt 51 utredningar överskred den lagstadgade utredningstiden, under den granskade perioden. Av verksamhetsstatistik och uppgifter från förvaltningen som vi tagit del av framgår att det fattats beslut om förlängning av utredningstiden i totalt fem av dessa utredningar.

Av de fem utredningarna med förlängningsbeslut har alla beslut utom ett fattats inom fyra månader från det att utredningen inleddes. Samtliga är avgränsade i tid. I en utredning fattades förlängningsbeslutet en dag efter fyra månadersdagen. Tre utredningar har sedan avslutats inom den tidsram som förlängningsbeslutet medgav. De två övriga var vid tidpunkten för statistikuttaget fortfarande pågående, fortsatt inom beslutad förlängningstid.

Av erhållet underlag framgår orsak till att beslut om förlängning fattats, som exempelvis inväntan av polisutredning eller att nya uppgifter inkommit.

Vi har i granskningen erhållit uppgifter från verksamhetsföreträdare att tre förlängningsbeslut fattats av socialsekreterare med utökat ansvar och två av enhetschef. Vi noterar att förlängningsbesluten avseende dessa två utredningar uppgick till två månader och fyra dagar. Som tidigare nämnts regleras i delegationsordningen att socialutskottet är delegat i beslut om förlängningsbeslut som överstiger två månader.

Bedömning

Säkerställer individ- och familjenämnden att det fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?

-Är beslut om förlängning av utredningstid fattade av behörig beslutsfattare?

Nej.

Under den granskade perioden har beslut om förlängning av utredningstiden fattats i fem utredningar. Det motsvarar cirka 10 % av de utredningar som pågått längre än fyra månader

Mot bakgrund av ovanstående är vår slutsats att majoriteten av de utredningar som överskridit den lagstadgade tiden om fyra månader har gjort det av andra anledningar än vad som anses vara särskilda skäl kopplat till ärendet.

De kontrollerade besluten om förlängning av utredningstid var avgränsade i tid, vilket är i enlighet med gällande bestämmelser. Tre av de fem förlängningsbesluten är fattade av behörig beslutsfattare. Vi noterar att övriga två utredningar (beslut fattade av enhetschef) förlängts med två månader och fyra dagar, vilket är ett avsteg från delegationsordningen som anger att socialutskottet är delegat i beslut om förlängning som överstiger två månader.

Rapportering till nämnden

Revisionsfråga 5: Säkerställer individ- och familjenämnden en tillfredsställande rapportering av handläggningstider avseende ärenden som rör barn och unga?

Nämnden har i enlighet med 6 kap. 6 § kommunallagen ett ansvar att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande bestämmelser och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Iakttagelser

I nämndens verksamhetsplan för år 2025¹¹ framgår att ett av nämndens mål för året är att *Verksamheternas insatser ska leda till att den enskilde kan leva ett liv av egen kraft utan fortsatt stöd från socialtjänsten*. Till målet har ett antal indikatorer formulerats. En av dessa indikatorer är *Andel ej återaktualiserade barn och unga ett år efter avslutad utredning eller insats*, med ett målvärde om 70 % för år 2025. Vi noterar i nämndens

¹¹ 2024-12-12 § 112

verksamhetsplan för föregående år (2024¹²) att målet då uppgick till 65%. I nämndens kvalitetsrapport för år 2024 framgår att utfallet för 2024 uppgick till 78 %.

Utöver ovanstående mål finns i verksamhetsplanen för år 2025 ett antal volymmått och nyckeltal angivna. Vi noterar att ett av volymmåtten avser antalet utredningar (barn och unga) som genomförts under året. I sammanställningen kan utläsas att antalet utredningar minskade mellan år 2022 (820 stycken) och 2023 (695 stycken). Samtidigt noteras i nämndens kvalitetsrapport för år 2024 att antalet inledda utredningar ökade med cirka 140 stycken under 2024 jämför med året innan.

Som tidigare nämnts följde nämnden, i kvalitetsrapporten för år 2024, upp den genomsnittliga utredningstiden. Även en jämförelse med strukturellt liknande kommuner görs, där det konstateras att undersökningen *Kommunens kvalitet i korthet* (KKiK) visat att Landskrona tillhör de 25 % av kommunerna som har kortast utredningstid.

I kvalitetsrapporten framgår vidare att man noterat bristande underlag i uppföljningen av om utredningen avslutats med eller utan insats, då det i systemet inte varit tvingande att fatta ett sådant beslut i samband med att utredningen avslutas. Mot bakgrund av detta kommer verksamhetssystemet att anpassas så att avslutsbeslut blir tvingande när man avslutar en utredning.

I bruttolistan till nämndens internkontroll avseende år 2025 återfanns *Utredningstiden överskrider lagens krav för barn och unga* som ett riskområde. Området bedömdes inte ha sådant riskvärde att behov fanns av att inkludera det i nämndens slutliga internkontroll plan.

Vi har inom ramen för granskningen gått igenom protokoll från nämndens sammanträden under år 2024 samt till och med april 2025. Vi noterar att nämnden har återkommande punkt kallad *Systemuppföljning av individärenden*. Enligt ett tidigare beslut från nämnden¹³ ska statistik kring individärenden redovisas till socialutskottet och nämnden en gång per månad. Statistiken innefattar bland annat inkomna anmälningar och ansökningar samt pågående utredningar i förhållande till utredningstidens fyramånadersgräns.

Vi har inom ramen för granskningen tagit del av underlag från sådan systemuppföljning som redovisats till nämnden under perioden november 2024 till och med mars 2025. Uppföljningarna inkluderar inte handläggningstiderna avseende skydds- eller förhandsbedömningar.

Bedömning

Säkerställer individ- och familjenämnden en tillfredsställande rapportering av handläggningstider avseende ärenden som rör barn och unga?

Delvis.

¹² 2023-12-14 § 136

¹³ 2019-04-25 § 58

Vår bedömning är att individ- och familjenämnden följer upp utredningstiderna dels inom ramen för den månadsrapportering som sker under punkten *Systemuppföljning av individärenden*, dels i kvalitetsrapport och verksamhetsplan. Ingen uppföljning av skydds- eller förhandsbedömningar noteras dock. Med anledning av att det finns förhandsbedömningar som inte slutförs inom lagstadgade tidsgränser vill vi rekommendera nämnden att överväga om det finns skäl att även inkludera detta i uppföljningen. Detta i syfte att inhämta tillräcklig information för att kunna ta ställning till huruvida åtgärder behöver vidtas.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Landskrona stad genomfört en granskning av handläggningstider inom barn- och ungdomsvården. Granskningens syfte är att bedöma om individ- och familjenämnden säkerställer en ändamålsenlig handläggning av inkomna orosanmälningar och utredningar, med fokus på handläggningstider.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att individ- och familjenämnden **inte helt** säkerställer en ändamålsenlig handläggning av inkomna orosanmälningar och utredningar, med fokus på handläggningstider.

Rekommendationer

Utifrån genomförd granskning ges följande rekommendationer till individ- och familjenämnden:

- Att analysera orsakerna till att vissa förhandsbedömningar pågår längre än 14 dagar, i syfte att ta reda på om avvikelserna utgörs av skäl som nämnden kan åtgärda
- Att säkerställa att beslut om förlängning av utredningstid sker i enlighet med nämndens delegationsordning
- Inom ramen för punkten *Systemuppföljning av individärenden* överväga att även följa upp handläggningstid för skydds-/förhandsbedömningar

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	
1. Säkerställer individ- och familjenämnden att skyddsbedömning genomförs och dokumenteras?	Ja Genomförd granskning visar att det finns dokumenterade rutiner som stöd i arbetet med genomförande av skyddsbedömningar, som syftar till att säkerställa att dokumentation sker i enlighet med gällande krav. I den aktgranskning som vi genomfört framgår att skyddsbedömning huvudsakligen genomförts och dokumenterats i enlighet med aktuella bestämmelser.	
2. Säkerställer individ- och familjenämnden att beslut om att inleda eller inte inleda utredning fattas inom lagstadgade tidsgränser?	Delvis Statistiken visar att beslut om att inleda eller inte inleda utredning i huvudsak fattas inom de lagstadgade 14 dagarna. För den granskade tidsperioden har 2043 av de totalt 2388 besluten fattas inom 14 dagar, vilket motsvarar 85,6 %. Totalt 345 förhandsbedömningar har pågått längre tid än vad lagens krav medger. Med hänsyn tagen till de naturliga och rimliga skäl som kan finnas till att en förhandsbedömning överskrider 14 dagar, exempelvis vad gäller familjers förutsättningar att med kort varsel besöka socialtjänsten, är vår bedömning att en del av utfallet kan anses vara rimligt. Vi vill dock rekommendera nämnden att analysera orsakerna till att vissa förhandsbedömningar pågår längre än 14 dagar, i syfte att ta reda på om avvikelserna utgörs av skäl som nämnden kan åtgärda.	
3. Säkerställer individ- och familjenämnden att utredningar genomförs inom lagstadgade tidsgränser?	Delvis Vår bedömning är att en hög grad av utredningarna slutförts inom den lagstadgade tiden om fyra månader, men vissa avvikelser noteras. I ett begränsat antal av de utredningar som pågått längre tid än fyra månader har beslut om förlängning av utredningstiden fattats (se mer i nästkommande kapitel). Avsaknad av beslut om förlängning av utredningstiden tyder på att de överskridit den lagstadgade tidsgränsen av andra anledningar än vad som anses vara särskilda skäl kopplat till ärendet. Med anledning av det relativt höga utfallet att 93,9 % av utredningarna slutförts inom fyra månader lämnar vi inga särskilda rekommendationer på området.	

4. Säkerställer individ- och familjenämnden att det fattas beslut avseende förlängning av utredningstid i de fall då denna överstiger lagstadgade tidsgränser?

a) Är beslut om förlängning av utredningstid fattade av behörig beslutsfattare?

Nej

Under den granskade perioden har beslut om förlängning av utredningstiden fattats i fem utredningar. Det motsvarar cirka 10 % av de utredningar som pågått längre än fyra månader

Mot bakgrund av ovanstående är vår slutsats att majoriteten av de utredningar som överskridit den lagstadgade tiden om fyra månader har gjort det av andra anledningar än vad som anses vara särskilda skäl kopplat till ärendet.

De kontrollerade besluten om förlängning av utredningstid var avgränsade i tid, vilket är i enlighet med gällande bestämmelser. Tre av de fem förlängningsbesluten är fattade av behörig beslutsfattare. Vi noterar att övriga två utredningar (beslut fattade av enhetschef) förlängts med två månader och fyra dagar, vilket är ett avsteg från delegationsordningen som anger att socialutskottet är delegat i beslut om förlängning som överstiger två månader.

5. Säkerställer individ- och familjenämnden en tillfredsställande rapportering av handläggningstider avseende ärenden som rör barn och unga?

Delvis

Vår bedömning är att individ- och familjenämnden följer upp utredningstiderna dels inom ramen för den månadsrapportering som sker under punkten *Systemuppföljning av individärenden*, dels i kvalitetsrapport och verksamhetsplan. Ingen uppföljning av skydds- eller förhandsbedömningar noteras dock. Med anledning av att det finns förhandsbedömningar som inte slutförs inom lagstadgade tidsgränser vill vi rekommendera nämnden att överväga om det finns skäl att även inkludera detta i uppföljningen. Detta i syfte att inhämta tillräcklig information för att kunna ta ställning till huruvida åtgärder behöver vidtas.

2025-06-09

Lena Salomon

Uppdragsledare

Erika Brolin

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Landskrona stad enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från 2025-02-17. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.